

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 31.05.2005
KOM(2005) 223 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

om de resultater, der er opnået med de pilotundersøgelser, som er nævnt i artikel 4, stk. 3, og artikel 5, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2150/2002 om affaldsstatistik

1. INDLEDNING

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2150/2002 af 25. november 2002 om affaldsstatistik¹ trådte i kraft den 29. december 2002. Formålet med denne forordning er at fastsætte regler for udarbejdelse af EF-statistikker om affaldsdannelse, nyttiggørelse og bortskaffelse af affald.

Fællesskabet har behov for regelmæssige statistikker om produktion og håndtering af affald fra virksomheder og private husholdninger for at kunne føre kontrol med gennemførelsen af affaldspolitikken.

Forordningen blev udarbejdet efter nøje overvejelse af de vanskeligheder, der er forbundet med produktionen af affaldsstatistik. Under udformningen af forordningen sammen med Rådet og Europa-Parlamentet nåede man til enighed om, at det ville være nødvendigt at foretage en række pilotundersøgelser for at afklare fundamentale spørgsmål omkring nye områder inden for affaldsstatistikken. Disse områder er især statistikker over affald, der dannes inden for "Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri" (artikel 4, stk. 3), og statistikker over "Import og eksport af affald" (artikel 5, stk. 1), hvorom der ikke indsamles data i henhold til forordningen om overførsel af affald².

Artikel 8, stk. 3, i forordningen om affaldsstatistik foreskriver: "*Kommissionen forelægger senest to år efter denne forordnings ikrafttræden en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om de resultater, der er opnået med de i artikel 4, stk. 3, og artikel 5, stk. 1, nævnte pilotundersøgelser*".

Nærværende rapport opfylder dette krav.

Ud over de obligatoriske undersøgelser opfordres medlemsstaterne til at foretage pilotundersøgelser om "Emballageaffald" (bilag I, afdeling 2, pkt. 2) og om "Affald, der forbehandles" (bilag II, afdeling 8, pkt. 3). Kommissionen vil om nødvendigt anvende resultaterne og konklusionerne fra disse frivillige pilotundersøgelser med henblik på vedtagelse af yderligere nødvendige gennemførelsesforanstaltninger.

2. PROGRAMMET FOR PILOTUNDERSØGELSER

Kommissionen har fastlagt et program for pilotundersøgelser, der skal foretages i medlemsstaterne og kandidatlandene. Landene vil modtage økonomisk støtte til gennemførelse af undersøgelserne. Til trods for problemerne og forsinkelserne i forbindelse med udarbejdelsen af programmet mener Kommissionen, at det har fået en god start, og at virkningerne på lang sigt forventes at blive positive for de enkelte medlemsstater og Kommissionen.

¹ EFT L 332 af 9.12.2002, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 574/2004 (EUT L 90 af 27.3.2004, s. 15).

² Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab (EFT L 30 af 6.2.1993, s. 1). Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2557/2001 (EFT L 349 af 31.12.2001, s. 1).

2.1. Rammerne for pilotundersøgelserne

2.1.1. Statistikker om import og eksport af affald

Artikel 5 i forordningen om affald foreskriver: "*Kommissionen udarbejder et program for pilotundersøgelser af import og eksport af affald, der skal gennemføres af medlemsstaterne...*". På grundlag af konklusionerne af disse pilotundersøgelser underretter Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet om mulighederne for at udarbejde statistikker for de aktiviteter og karakteristika, der er omfattet af pilotundersøgelserne vedrørende import og eksport af affald.

Et af de vigtigste spørgsmål, som pilotundersøgelserne om import og eksport af affald skal afklare, er statistikkernes detaljeringsniveau. Dette hænger sammen med et andet spørgsmål om, hvordan indberetningspligten i henhold til forordningen om overførsel af affald skal indarbejdes i forordningen om affaldsstatistik. Med andre ord: vil dataene om import og eksport af (farligt) affald, der indberettes i henhold til forordningen om overførsel af affald, kunne anvendes til udarbejdelse af statistikker?

Et tredje spørgsmål gik ud på, hvordan man skal indsamle data om import og eksport af ikke-farligt affald. Selv om dette affald fra den "grønne liste" indgår i forordningen om overførsel af affald, er det ikke omfattet af indberetningspligten.

Arbejdet, der skal munde ud i praktiske anbefalinger til en harmoniseret metodologi, er struktureret på følgende måde:

- Generelle oplysninger om (miljø)politikbehov.

Omhandler behovet for statistiske data om importeret og eksporteret affald på europæisk og nationalt niveau.

- Specifikke oplysninger om affald og indsamling af data.

Omhandler de eksisterende datakilder, affaldsstrømme, som ikke er dækket af forordningen om overførsel af affald, og dækningsområdet for forordningen om affaldsstatistik, koordineringen af indberetningspligterne, kortlægningen af mulige datakilder – navnlig for affald omfattet af den "grønne liste" og inkludering af emballageaffald.

- Konklusioner og anbefalinger

Omhandler et forslag til en dataindsamlingsmetode, som er realistisk og administrerbar og (eventuelt) landespecifik, men som sikrer, at de endelige data opfylder visse kvalitetsstandarder, således at de kan anvendes i alle lande.

2.1.2. Statistikker over affald fra landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri

I de fleste lande fandtes der ikke nogen metodologi for statistikker over affald fra landbrug, jagt, skovbrug (hovedafdeling A i NACE) og fiskeri (hovedafdeling B i NACE). Artikel 4, stk. 3, i forordningen om affaldsstatistik indeholder bestemmelser om et program for pilotundersøgelser om affald fra disse økonomiske aktiviteter med det formål at udvikle en metode til regelmæssig indsamling af data.

Vanskelighederne på dette område skyldes, at det ikke er klart, hvilke af de mange restprodukter der er omfattet af indberetningspligten. I gennemførelsesfasen vil det være nødvendigt at tage stilling til og indgå aftaler om indkredsningen af disse affaldsprodukter.

Hertil kommer, at undersøgelsespopulationen inden for disse økonomiske sektorer er stor og består af mange små landbrug og virksomheder, som ofte ikke har tilstrækkeligt kendskab til affaldsproblematikken og ikke fører komplet regnskab over affaldsprodukter. Dataindsamlingsplanerne skal være hensigtsmæssigt udarbejdet og tilrettelagt.

Arbejdet, der skal munde ud i praktiske anbefalinger til en harmoniseret metodologi, er struktureret på følgende måde:

- Generelle oplysninger om (miljø)politikbehov.

Omhandler de statistiske behov på dette område.

- Specifikke oplysninger om affald og dataindsamling

Beskrivelse af disse sektors praksis inden for affaldshåndtering, forslag til affaldskategorier, som skal inkluderes under disse økonomiske aktiviteter, og forslag til klassificering af disse kategorier efter den relevante affaldsnomenklatur. Endvidere skal eksisterende datakilder kortlægges, og der skal udvikles estimerings- og modelmetoder. Endelig er det nødvendigt at vurdere konsekvenserne af minimumsgrænserne for indberetning (artikel 3, stk. 2).

- Konklusioner og anbefalinger

Ligesom for data om import og eksport af affald omhandler dette et forslag til en dataindsamlingsmetode, som er realistisk og administrerbar og (eventuelt) landespecifik, men som sikrer, at de endelige data opfylder visse kvalitetsstandarder, således at de kan anvendes i alle lande.

2.2. Hidtige resultater og erfaringer

Et officielt brev om begrænset indkaldelse af forslag blev i maj 2003 sendt til det europæiske statistiske system og til de nationale statistiske kontorer i tiltrædelseslandene og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). På grund af den særlige situation (den forsinkede vedtagelse af finansieringsafgørelsen for Eurostat i 2003) kunne de første aftaler om tilskud til pilotundersøgelserne først indgås i december 2003. I oktober 2003 blev der udsendt endnu en begrænset indkaldelse af forslag, og aftaler om tilskud blev indgået i marts 2004. Ved udarbejdelsen af denne rapport i november 2004 pågår pilotundersøgelserne stadig.

2.2.1. Statistikker om import og eksport af affald

To undersøgelser om import og eksport af affald er blevet gennemført. I april 2005 vil alle igangværende undersøgelser være afsluttet. **Tablet 1** nedenfor giver en oversigt over pilotundersøgelserne om import og eksport af affald. I programmet deltog i alt 10 lande, heraf tre blandt de nye medlemsstater og tiltrædelseslandene. Hovedparten af deltagerne i pilotundersøgelserne er nationale statistiske kontorer, men også miljømyndigheder (miljøministerier eller nationale miljøagenturer) deltager.

Tabel 1: Pilotundersøgelser om statistikker over import og eksport af affald

	Land	EU-tilskud (EUR)	Modtagernes medfinansiering (%)	Varighed (mdr.)	Begyndelse	Afslutning
1	Frankrig	29 400	0 %	15	dec-03	mar-05
2	Portugal	27 714	20 %	12	nov-03	nov-04
3	Finland	40 000	0 %	12	dec-03	dec-04
4	Tyskland	39 889	18 %	4	dec-03	apr-04
5	Italien	40 000	19 %	8	mar-04	jan-05
6	Sverige	39 698	0 %	5	mar-04	jul-04
7	Slovakiet	25 000	0 %	11	mar-04	feb-05
8	Rumænien	24 800	0 %	12	mar-04	mar-05
9	Luxembourg	35 550	0 %	12	apr-04	apr-05
10	Malta	24 909	0 %	12	mar-04	mar-05

De viste resultater er foreløbige, da de fleste undersøgelser endnu ikke er afsluttet. Det fremgår af de to allerede gennemførte undersøgelser, at udenrigshandelsstatistik er den mest velegnede datakilde til udarbejdelse af statistikker over eksport og import af affald, især for følgende former for affald: metalaffald, plastaffald, papir- og papemballageaffald, glasaffald, tekstilaffald og affald fra forbrænding.

De generelle fordele ved at anvende allerede eksisterende statistikker baseret på fælles parametre og en harmoniseret nomenklatur, der anvendes af alle medlemsstater, reduceres imidlertid af de forskellige minimumsgrænser (angivet i pengeværdi), som medlemsstaterne har fastsat for at begrænse den administrative byrde for virksomhederne. Dermed er dataene ikke fuldt sammenlignelige, hvilket kan resultere i en undervurdering af de handlede mængder affald. Uheldigvis er nomenklaturerne for henholdsvis udenrigshandelsstatistik (den kombinerede nomenklatur - KN) og affald (European Waste Classification for Statistics – EWC-Stat) ikke sammenlignelige vedrørende alle affaldsstrømme. Eksempelvis er der i KN opført affald og produkter under samme kode, mens der i nogle koder indgår affald, som er helt eller delvist omfattet af indberetningspligten i forordningen om overførsel af affald. Hertil kommer, at udenrigshandelsstatistik ikke giver direkte oplysninger om den affaldsproducerende erhvervssektor og ej heller om behandlingen af affaldet i importlandet.

På nuværende tidspunkt kan ingen af de andre undersøgte kilder supplere de data, der indsamles i henhold til forordningen om overførsel af affald.

2.2.2. Statistikker over affald fra landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri

Da de fleste medlemsstater ikke regelmæssigt udarbejder statistikker om affald fra disse økonomiske aktiviteter, har der været lagt særlig vægt på pilotundersøgelser om dette emne. **Tabel 2** nedenfor giver en oversigt over disse pilotundersøgelser.

Ved udgangen af 2003 og i begyndelsen af 2004 blev der igangsat 15 undersøgelser om praksis med affaldshåndtering og mulighederne for at indsamle de relevante data.

Hovedparten af de deltagende lande er gamle medlemsstater, 5 undersøgelser foretages af nye medlemsstater og en undersøgelse gennemføres af det nationale statistiske kontor i et EØS-land. I begyndelsen af november 2004 blev 4 undersøgelser tilendebragt, og de fleste af de resterende undersøgelser vil blive afsluttet i begyndelsen af 2005. De institutioner, som deltager i pilotundersøgelserne, er nationale statistiske kontorer og miljømyndigheder (miljøministerier eller miljøagenturer).

Tabel 2: Pilotundersøgelser om statistikker over affald fra landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri

	Land	EU-tilskud (EUR)	Modtagernes medfinansiering (%)	Varighed (mdr.)	Begyndelse	Afslutning
1	Belgien	33 667	0 %	20	okt-03	jun-05
2	Sverige	44 560	10 %	4	nov-03	maj-04
3	Frankrig	48 000	65 %	15	dec-03	mar-05
4	Finland	20 000	0 %	16	dec-03	apr-05
5	Italien	30 481	0 %	8	dec-03	aug-04
6	Nederlandene	39 484	0 %	9	dec-03	sep-04
7	Østrig	47 293	18 %	12	dec-03	dec-04
8	Tyskland	40 000	0 %	8	dec-03	aug-04
9	Norge	34 115	15 %	9	Apr-04	Dec-04
10	Estland	28 000	0 %	12	mar-04	feb-05
11	Slovenien	29,900	0 %	8	mar-04	nov-04
12	Slovakiet	25 000	0 %	11	mar-04	feb-05
13	Litauen	25 694	0 %	12	Mar-04	Mar-05
14	Letland	23 058	0 %	12	mar-04	maj-05
15	Italien	20 000	0 %	8	mar-04	nov-04

Statistikker om affald fra landbruget har vist sig at være meget komplekse, hvorfor hovedvægten lægges på disse statistikker. Terminologi og definitioner er af afgørende betydning, når der skal foretages sammenligninger af data over en periode og mellem lande. Hertil kommer, at genanvendelse af affald på det anlæg, hvor det er dannet, i henhold til afdeling 1, punkt 2, i bilag II til forordningen om affaldsstatistik ikke er omfattet af statistikker over affaldsbehandling. Desuden modtager landbruget affald fra andre sektorer. Kommunalt kloakslam, kompost og restprodukter fra anaerob fermentering af bionedbrydeligt affald anvendes som gødning og jordforbedringsmiddel, affald fra fødevarerindustrien kan anvendes til spredning på jorden.

Inden for landbrugssektoren er det derfor nødvendigt nøjagtigt at få afklaret, hvilke materialer eller substanser der er omfattet af indberetningspligten i forbindelse med affaldsstatistikken, i

hvilke tilfælde affald genanvendes på det anlæg, hvor det er dannet, og hvordan man indberetter affald, der er dannet inden for andre økonomiske sektorer, men behandles inden for landbrugssektoren.

På grund af de mange forskellige former for affald, der dannes inden for disse økonomiske sektorer, vil det ved dataindsamlingen være mest hensigtsmæssigt at kombinere forskellige metoder. Anvendelse af forskellige registre eller administrative systemer til affaldsregistrering synes at være den bedste løsning. Det er også muligt at anvende affaldsfaktorer, der er baseret på allerede foreliggende data om aktiviteten. Pålidelige affaldsfaktorer vil dog kræve omfattende undersøgelser. Statistikker, der stammer fra regelmæssige landbrugsundersøgelser, vil blive anvendt som datakilde ved udarbejdelsen af estimeringsmodeller.

Der er stadig en række åbne spørgsmål, som de resterende pilotundersøgelser forventes at afklare.

3. FINANSIELLE ASPEKTER

Det fremgår af artikel 4, stk. 3, og artikel 5, stk. 3, i forordningen om affaldsstatistik, at "*...Kommissionen finansierer indtil 100 % af omkostningerne til gennemførelse af pilotundersøgelserne...*". Til det aktuelle program for pilotundersøgelser er der i alt afsat 816 212 EUR, heraf 326 960 EUR til pilotundersøgelser om eksport og import af affald og 489 252 EUR til pilotundersøgelser om affaldsstatistik vedrørende landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri.

Selv om der i henhold til forordningen ydes økonomisk støtte på indtil 100 % af omkostningerne til gennemførelse af undersøgelserne, medfinansieres 7 ud af 25 undersøgelser af støttemodtagerne. Ved næste indkaldelse af forslag vil det i overensstemmelse med finansforordningen for Fællesskabet³ blive krævet, at støttemodtagerne medfinansierer mindst 10 %.

4. KONKLUSIONER

De første resultater af pilotundersøgelserne om statistikker over import og eksport af affald viser, at udenrigshandelsstatistikken er den bedste kilde, men at den ikke indeholder tilstrækkelige data til at supplere de data, der er omfattet af forordningen om overførsel af affald. For en række affaldskategorier, over hvilke der skal udarbejdes statistikker, er der endnu ikke fundet en konkret løsning, og derfor vil det være nødvendigt at foretage yderligere undersøgelser.

Hvad angår statistikker over affald fra landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, er det nødvendigt at se nærmere på mange forskellige affaldsstrømme. Vigtigst i denne forbindelse vil det være at tage stilling til, om bioorganisk affald skal indgå i affaldsstatistikken. Et andet væsentligt aspekt er behandlingen af affald inden for landbruget, og i hvilket omfang dette skal indgå i affaldsstatistikken.

På begge områder vil der i 2005 blive udsendt en ny indkaldelse af forslag. Arbejdsopgaverne i disse pilotundersøgelser vil blive afpasset efter de allerede erhvervede erfaringer.

³ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (EFT L 248 af 16.9.2002).

Ved udgangen af 2005 underretter Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet om mulighederne for at udarbejde statistikker for de aktiviteter og karakteristika, der er omfattet af pilotundersøgelserne vedrørende import og eksport af affald som foreskrevet i artikel 5, stk. 4, i forordningen om affaldsstatistik. Samtidig vil der blive givet en situationsberetning om aktiviteterne og resultaterne vedrørende affald fra landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, emballageaffald og forbehandling af affald.